

Oponentský posudok dizertačnej práce

Autor: Mgr. Alena BOČKOVÁ

Názov: *Historia S. Joannis Nepomuceni z roku 1729 a její dobové překlady.*

Počet strán: 500 s.

Vedúci práce: PhDr. Martin Svatoš, CSc.

Školiteľské pracovisko: Univerzita Karlova v Praze, Ústav řeckých a latinských studií 2010

Študijný program: filologie – latinská medievistika a novolatinská studia

Oponent: Mgr. Erika Juríková, PhD.

Latinská baroková spisba a jej analýza nepatrí v česko-slovenských zemepisných súradniciach k preferovaným témam dizertačných prác. Dizertant, ktorý sa zaoberá autorom a dielom z obdobia baroka, sa okrem mnoho razy syntakticky zložitej konštrukcie textu musí vysporiadať aj s množstvom otázok okolo biografických a bibliografických údajov o autorovi, s problémami presného žánrového i autorského určenia diela, so súvekými narážkami i antickými alúziami. O to viac teší, ak uzrie svetlo práca, ktorej pisateľ dokáže pracovať tak s literárnym textom v latinskom i českom (nemeckom) jazyku, ako aj s dobovým archívnym materiálom.

Predložená dizertačná práca Mgr. Aleny Bočkovej si primárne kladie za cieľ analyzovať vzťahy medzi latinským spisom *Historia S. Joannis Nepomuceni* (1729) a jeho českým variantom, jednoznačne určiť autora latinskej verzie spisu, ktorého meno zostalo pri vydaní diela anonymné, ako aj bližšie spracovať a podrobnejšie preskúmať život a dielo málo známeho jezuitského historika Maximiliana Wietrowského i jeho metódu práce s historickými informáciami a textom. Významnou súčasťou práce je aj komentovaná edícia latinského a českého textu zmieneného spisu.

V úvode naznačená línia dizertačnej práce sa odráža v jej logickom členení na 5 hlavných kapitol a zmienené edície oboch jazykových variantov. V kapitole venovanej Wietrowskému autorka nielen analyzuje existujúce druhy prameňov relevantné pre jezuitov život, ale na základe vlastného archívneho výskumu vo vatikánskom archíve Spoločnosti Ježišovej (ARSI) dopĺňa medzery v poznatkoch. Túto kapitolu hodnotím vysoko pozitívne, pretože základný archívny výskum preverí schopnosti každého bádateľa a Mgr. Bočková ho zvládla vynikajúco.

V ďalšej kapitole zaraďuje dizertantka Wietrowského prácu do dobového kontextu, pričom dochádza k záveru, že autor čerpal informácie už z predchádzajúcich prác, kompiloval a čo-to doplnil, čo považoval za dôležité.

Opisný charakter má kapitola venovaná kodikologickému popisu latinského i českého textu, jej zaradenie do práce však umožňuje získať úplný a celistvý pohľad na skúmané dielo. Vhodne je doplnená obrazovou prílohou. Za objavné považujem zistenie, že text bol vytlačený aj vo francúzskej mutácii, min. jeho časť či ukážka. Azda by bolo vhodné vyjadriť sa podrobnejšie aj k tomu, prečo práve francúzska verzia, ale to nechávam ako tému do diskusie počas obhajoby.

Zaujímavou a podrobne spracovanou časťou práce je kapitola venovaná analýze a porovnaniu prameňov, z ktorých Wietrowský vychádzal, s jeho samotným dielom. Bočková odhaľuje známe inšpiračné zdroje autora i jeho iné pramene, neobchádza ani citáty, ktoré sú neidentifikovateľné. Správne naznačuje, že ide buď o všeobecne známych školských autorov (napr. Horatia) alebo uznávané autority známe z katolíckeho prostredia. Za zjednodušené považujem však tvrdenie, že za zaujímavý doklad autorovej povahy môžeme považovať Wietrowského autocitáciu (s. 123). Tento postup vedeckej práce je prípustný a pomerne častý aj dnes.

Pre mňa ako klasického filológa bola najinteresantnejšia kapitola práce, v ktorej dizertantka hodnotí súčasný stav prekladania barokovej literatúry v Čechách, ako i postup pri prekladaní u novovekých autorov 17. a 18. storočia. Na zákalde rozboru latinského diela i českého prekladu vyslovuje autorka dizertácie názor, že tvorcom českého prekladu nebol zrejme samotný Wietrowský. Cieľom českej verzie bolo nielen poučiť, ale aj pobaviť a obe diela splnili tieto požiadavky.

Edícia latinského textu sa drží presne stanovených pravidiel a môžeme len vysloviť želanie, že sa dočkáme jej publikovanie v krátkom čase. K českej edícii textu nie som kompetentná sa vyjadriť, len tíško závidím presné edičné pravidlá, ktoré existujú. Na Slovensku sa vedecká obec doposiaľ v tomto smere nezjednotila a každá edícia vzbudí síce diskusiu, ale nevedie k vytvoreniu jednotných zásad.

Práca Mgr. Aleny Bočkovej prináša nové poznatky tak z oblasti výskumu barokovej osobnosti v postave Maximiliana Wietrowského a jeho diela, ako i z pohľadu na spôsob kompilovania a prekladania v 18. storočí. Považujem ju nielen za vysoko prínosnú v jednotlivostiach i celku, ale jej závery môžeme hodnotiť v mnohých ohľadoch za jedinečné. Úctyhodným rozsahom i obsahom vysoko prekračuje štandard.

Použité metodologické postupy zahrňujúce základný výskum a excerpciu materiálu, analýzu jednotlivostí i syntetizujúce zistenia, rovnako tak zistenia postavené na komparácii predovšetkým dvoch jazykových variantov toho istého spisu, plne zodpovedajú vedeckej práci. Mgr. Bočková si dokáže stanoviť hypotézy, kriticky sa postaviť k odbornej literatúre i dobovému textu, jasne a presne formulovať svoje zistenia. Pokiaľ to môžem posúdiť – vyjadruje sa čisto a na úrovni, vedecky a objektívne.

Po formálnej stránke je práca vypracovaná precízne, s minimom preklepov (napr. s. 71, p. 254 *hicse* namiesto *hisce*; s. °141 *advebia* namiesto *adverbia*) a prehreškov voči jazyku. Obdivuhodný je výpočet použitej literatúry, ktorý sa nachádza na s. 475 – 494. Osobitne vyzdvihujem orientáciu v slovenskej odbornej literatúre relevantnej pre tému práce. Vysoká odborná úroveň sa odráža aj v počte poznámok.

Záver: Práca Mgr. Aleny Bočkovej spĺňa kritériá kladené na dizertačnú prácu, dokonca v mnohých ohľadoch ich prekračuje. Prináša prínosné a ucelené poznatky, relevantné vo svojich výsledkoch. Preto ju odporúčam k obhajobe a po jej úspešnom absolovaní navrhujem kandidátke udeliť titul *philosophiae doctor* (PhD.).

V Trnave, 20. apríla 2010

Mgr. Erika Juríková, PhD.